

ז' תמוז תש"ף
29/06/20

מר יאיר אבידן
המפקח על הבנקים
בנק ישראל

לכבוד:
פרופ' אמיר ירון
נגיד
בנק ישראל

הנדון: בקשה להתערבותכם הדחופה להפסקת "מערכת היחסים" הנמשכת בין בנק הפועלים לנוני מוזס

שלום רב,

1. אנחנו מתכבדים לפנות ולבקש את התערבותכם הדחופה בהפסקתה לאלתר של "מערכת היחסים" הנמשכת והמורכבת בין בנק הפועלים ומר ארנון (נוני) מוזס, המו"ל ובעל השליטה ב"ידיעות אחרונות". אנו בטוחים שגם אתם מודעים למצב הייחודי ששורר בין בנק הפועלים לבין מר מוזס, מו"ל ידיעות מזה שנים. אנו מקווים ורוצים להאמין שגם בנק ישראל והפיקוח על הבנקים מוטרדים מהפרסומים האחרונים ומעריכים שבשעה זו הנכם בוחנים את נושא ושוקלים באילו צעדים לנקוט.
 2. בפניה זו אנו מבקשים להאיר את הפרטים הידועים אודות הקשר בין בנק הפועלים למר מוזס, ולהציע מספר אפיקי פעולה מידיים ואפקטיביים אשר לעניות דעתנו, נמצאים במסגרת סמכותכם, ולא פחות מכך – באחריותכם.
 3. להלן בקצרה העובדות הידועות על הקשר בין בנק הפועלים לנוני מוזס ו"ידיעות אחרונות" על פי פרסומים בעיתונות ומפי התביעה שהגיש הדירקטור בידיעות אחרונות, מר צבי ליבר:
- ➔ בנק הפועלים מחזיק בנתח של 34% ממניות ידיעות אחרונות, ו-14.6% מזכויות ההצבעה בדירקטוריון, בעקבות חילוט חובו של אליעזר פישמן.
 - ➔ לפי חשיפה של רביב דרוקר, בשנת 2013 לבנק הפועלים היתה חשיפה של 56.7 מיליון דולר לחברת אחזקות בבעלות נוני מוזס. לא ידוע אם ההלוואה הוחזרה. נציין כי כבר בזמן הגילוי הנ"ל עלו תהיות מתבקשות לגבי ההשפעה של ההלוואה על אופי הסיקור בעיתון, תהיות שהוכחו על ידי העיתון.
 - ➔ לפי כתב תביעה שהוגש על ידי דירקטור בידיעות, מר מוזס עשה שימוש בכספי קבוצת "ידיעות אחרונות" במסגרת מסחר בנגזרים ובחוזים עתידיים (בין היתר על שערי ריבית ומט"ח) והוביל לכך שהחברה הפסידה כתוצאה מאותו מסחר סכום נכבד. לפי הפרסומים, מוזס הפסיד לקבוצת ידיעות אחרונות כמיליארד שח.
 - ➔ עוד לפי כתב התביעה, במקביל לכך ביצע מר מוזס מסחר בחשבונותיו האישיים, כאשר המסחר האמור בוצע באמצעות מערכות וחשבונות שנוהלו בין השאר בבנק הפועלים. לפי הפרסום המסחר העמיק משמעותית את חובותיו של מוזס לבנק.
 - ➔ מר מוזס הינו נאשם במתן שוחד, כאשר מהות השוחד היא הטיית סיקור תמורת טובת הנאה כלכלית.
 - ➔ למרות המשמעויות הציבוריות העמוקות שיש בדבר, בנק הפועלים פעל להמשך שליטתו של מוזס בידיעות גם לאחר שפורסם כתב האישום כנגדו
 - ➔ יתרה מכך, לפי הפרסום בכתב התביעה הדירקטור מטעם בנק הפועלים תמך בבקשתו של מוזס להשית את עלויות משפטו על "ידיעות אחרונות" כמו גם אישר את המשך

הפרקטיקה של משיכת סכומים גבוהים מקופת ידיעות על ידי מוזס. קשה להבין כיצד הדבר משרת את האינטרס של בנק הפועלים כבעל מניות.
→ ביוני 2019 סוכם על עסקה למכירת מניות בנק הפועלים בידיעות למר מוזס. העסקה טרם בוצעה, ייתכן שבשל קשיי מימון של מוזס.

4. לאור זאת הצעדים הנדרשים לדידנו הינם:

4.1 חקירת הקשר העסקי המתמשך בין בנק הפועלים למוזס:

יש לקבל החלטה על פתיחת בדיקה וחקירה מטעם הפיקוח על הבנקים לבירור טיב הקשר בין הבנק למוזס, תוך התמקדות בתהליך ובשיקולים של הבנק להעמדת אשראי למוזס, ככל שהועמד אשראי כזה, ובתנאיו.
אנו סבורים שיש לבחון מי היו הגורמים המעורבים בהחלטות על העמדת האשראי בתקופות שונות, מה היו השיקולים שהנחו את הגורמים שקיבלו את ההחלטות, מה המידע שעמד לרשותם ומה היו נימוקיהם.
יש לבדוק האם האשראי הועמד משיקולים זרים שבנק לא אמור לשקול בבואו לתת אשראי, בפרט העוצמה הפוליטית והתקשורתית של נוטל האשראי. על הפיקוח לחקור ולהקדיש תשומת לב מיוחדת לבחינת היישום של בנק הפועלים את הנהלים הבנקאיים שקבע הפיקוח על הבנקים בעקבות הכשלים שהתגלו בחקירת כשלי האשראי לפישמן ודנקר.

4.2 הפסקה לאלתר של הקשר בין בנק הפועלים ל"ידיעות אחרונות" על ידי מימוש המניות, החלפת כונס נכסים וביטול מידי של מינוי זירקטור מטעם הבנק:

א. חיוב לממש את המניות:

יש לתת הנחיות לבנק הפועלים לסיים לאלתר את הקשר הבעייתי המתמשך הקיים בינו לבין "ידיעות אחרונות", הנובע מההליך המתמשך מזה מספר שנים למימוש המניות של ידיעות אחרונות שהיו בבעלותו של מר אליעזר פישמן, ומשועבדות לבנק. הליך זה יוצר נדבך נוסף ובעייתי במערכת היחסים בין הבנק למר מוזס מאחר והבנק מחזיק בנתח משמעותי של מניות אשר יש בהן כדי להקנות כח משמעותי למחזיק בהן.

הבנק באמצעות כונס שמונה על פי המלצתו, עו"ד פנחס רובין, שהינו גורם המקורב לבנק ולבעלת השליטה בעבר בבנק מזה שנים, החליט למכור את המניות למר מוזס. מכירה זו שאושרה למיטב ידיעתנו על ידי בית המשפט, טרם בוצעה, למרות שחלף הזמן שנדרש לכך, ככל הנראה בשל הקושי של מר מוזס למצוא את המימון הדרוש.

במצב דברים זה הציפיה הסבירה היא שהבנק, באמצעות הכונס, יפנה לבית המשפט לביטול המכירה ולחיפוש אחר קונה אחר לנכס. ואולם, למרבית התמיהה לא הכונס ולא הבנק נוקטים בצעדים הדרושים לביטול המכירה למר מוזס ולנקיטת הליכים למכירת המניות ולקבלת התמורה ממכירתן.

נדגיש כי מצב דברים זה בו הבנק, באמצעות כונס מטעמו, ממשיך מזה זמן רב להחזיק בשיעור כה משמעותי של מניות בתאגיד המוציא לאור עיתון מהגדולים במדינה שלו ואתר אינטרנט בעל תפוצה אדירה, אינו מתקבל על הדעת ולדעתנו מנוגד גם להוראות הדין האוסר על החזקת אמצעי שליטה בתאגיד ריאלי, ולפיכך על בנק ישראל לפעול לאלתר להפסקתו.

ב. ביטול מינוי דירקטור מטעם הבנק בניגוד להוראות הדין:

מצב זה מחמיר גם לאור העובדה שהכונס, למיטב הבנתנו, בהסכמת הבנק, מינה את מר א. פילוסוף לכהן כדירקטור בבנק הפועלים כביכול מכח המניות של הבנק. פעולה זו לגישתינו **מנוגדת להוראות הדין** וכונס הנכסים לא היה רשאי למנות דירקטור מטעמו או מטעמו של הבנק.

אנו מבקשים לציין שמסקנתנו זו נסמכת על הוראות סעיף 26א לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1081. סעיף זה מתייחס לזכויותיו של הבנק כנושה של התאגיד עצמו וגם במקרה זה אינו מונה כלל את הזכות למנות נושא משרה מטעם הבנק הנושה של התאגיד, אלא רק את זכות הוטו במסגרת האסיפה הכללית.

במקרה דנן אנו עוסקים בסיטואציה אחרת, והיא שהבנק מממש מניות שהיו בבעלותו של אחר. במקרה זה **על אחת כמה וכמה שאינו יכול למנות נושא משרה בתאגיד**. לפיכך אנו פונים לפיקוח על הבנקים בבקשה שיוורה בדחיפות לבנק ולכונס מטעמו על הפסקת כהונתו של מר א. פילוסוף.

ג. החלפת כונס הנכסים:

אנו סבורים שלאור כל השתלשלות העניינים מן הראוי שהפיקוח על הבנקים יורה לבנק לפנות לבית המשפט ולבקש מינוי כונס מטעמו של בית המשפט, לאור העובדה שעו"ד רובין, עם כל הכבוד הראוי הינו גורם המקורב לבנק הפועלים, דבר אשר יכול לחזק את הקשר הלא נכון והלא רצוי בין עמדת ההשפעה מכח המניות של הבנק לבין "ידיעות אחרונות".

5. לאור כל האמור לעיל, אנחנו מצפים כי תנקטו בכל הצעדים הנדרשים לסיום מערכת היחסים האמורה ולא תתבוננו במתרחש מהצד. אנו קוראים למפקח על הבנקים להפעיל את סמכות הפיקוח הרחבה הנתונה לו בפקודת הבנקאות, בין היתר בסעיפים 5 ו-8א לפקודה, ולנקוט באופן מידי בצעדים שיבטיחו הן את סיום הקשר הבעייתי בין בנק הפועלים למר מוזס והן הפקת לקחים לטובת מניעת הישנות מקרים כאלו בעתיד.

6. נשמח לענות על כל שאלה בנושא.

בברכה,

ברק גונן וד"ר הראל פרימק
יו"רים משותפים
צדק פיננסי

עו"ד לינור דויטש
מנכ"לית
לובי 99